

NACIONALNA GIBANJA V ZAHODNI in SREDNJI EVROPI

NEMŠKO NACIONALNO GIBANJE

Nemška zveza, ki je nastala leta 1815 je bila vechnacionalna država. Nosilci nacionalnih idej so bili ŠTUDENTJE in IZOBRAŽENCI. Zahtevali so združitev vseh nemških dežel v enotno nemško državo, ki bo slonela na DEMOKRACIJI in PARLAMENTARIZMU.

Metternich je s represivnimi ukrepi dušil nacionalna gibanja, ni pa jih uspel zatreti. Najmočnejše je bilo nacionalno gibanje v JUŽNIH DRŽAVICAH Nemške zveze.

Pri oblikovanju enotne nemške države, je imela odločilno vlogo PRUSIJA, okoli katere se je pričelo postopno združevanje nemškega naroda.

ITALJANSKO NACIONALNO GIBANJE

Apeninski polotok je bil razbit na številne manjše države;

- ✿ na J je obstajalo KRALJESTVO DVEH SICILIJ,
- ✿ v OSREDNJEM delu pa je bilo več kraljestev – PARMA, MODENA, TOSKANA in PAPEŠKA DRŽAVA.
- ✿ Na S pa sta obstajali dve kraljestvi – PIEMONT-SARDINIJA in BENEČIJA-LOMBARDIJA (spadala je pod avstrijskim cesarstvom).

V boju za oblikovanje enotne italijanske države, je bila sprva najbolj dejavna REVOLUCIONARNA ZVEZA KARBONARJEV (OGLARJEV), ki je pripravila več vstaj v Kraljestvu dveh Sicilij, Piemontu in v Papeški državi.

Vstaje so bile neuspešne, saj med seboj niso bile usklajene, niti niso imele jasnega združilnega programa.

Ena najvidnejših osebnosti v zvezi Karbonarjev je bil MAZZINI, ki je ustanovil revolucionarno organizacijo MLADA ITALIJA → organizirala je široko propagando med prebivalstvom nad celotnim Apeninskim polotokom.

V 1.pol. 30.let 19.st je pripravila več vstaj v SREDNJI in SEVERNI polovici, vse vstaje so bile zatrite.

Eden vidnejših borcev za nastanek italijanske države je bil tudi GIOBERTI; zavzemal se je za prerod Italije ali RISORGIMENTO.

GIOBERTI je želel, da bi postal Apeninski polotok KONFEDERACIJA vseh obstoječih držav na polotoku, vodilno vlogo pa bi imela papeška država.

CAVOUR je težil k združitvi Apeninskega polotoka pod vodstvom kraljestva Piemont-Sardinija.

POLJSKO NACIONALNO GIBANJE

Na Dunajskem kongresu **NI** prišlo do oblikovanja **ENOTNE Poljske države**.

VZHODNI del Poljske je prišel pod **RUSIJO** in za ta del Poljske se je uveljavil izraz **KONGRESNA POLJSKA**. V tem delu Poljske je **leta 1830** prišlo do vstaje. Poljaki so v Rusiji imeli **NOTRANJO AVTONOMIJO**, vendar so se želeli združiti s preostalo Poljsko.

Sprva so bili uporniki uspešni, s Kongresne Poljske so **pregnali VSE ruske vojake**.

Leta 1831 je ruski vojski prišla pomagat Pruska vojska. Združena **RUSKO-PRUSKO** vojska je uspela zasesti Varšavo in zatreti upor. **Po zatrtju upora, se je položaj Kongresne Poljske močno poslabšal, saj so Rusi:**

- ✿ ukinili **poljsko ustavo**
- ✿ ukinili Poljakom parlament, vojsko
- ✿ veliko upornikov so **izgnali v Sibirijo** in odvzeli posesti
- ✿ **v Varšavi ukinejo univerzo**
- ✿ na uradne položaje v Poljskem delu Rusije so **postavili Ruse**
- ✿ **poostrijo nadzor nad katoliško cerkvijo**

S temi ukrepi je Kongresna Poljska postala sestavni del Rusije.

IRSKO NACIONALNO GIBANJE

Irka je spadala pod **Veliko Britanijo**. Pod vplivom Ameriške in Francoske revolucije se je želela otresti nadoblasti Britancev. **ZDRUŽENA IRSKA ORGANIZACIJE** je konec **18.stoletja** začela odkrit upor – ta upor so Britanci zatrli – za kazen pa **ukinili Irski parlament** in **Ircem onemogočilo pravico do zastopstva v Britanskem parlamentu**.

V 20.letih 19.st. se je pričelo **gibanje za enakopravnost katolikov s protestanti**.

To gibanje je vodil **O'CONNELL**.

Leta 1823 je ustanovil **KATOLIŠKO ZDRUŽENJE** in z njim dosegel, da je britanski **parlament uzakonil enakost katoliških in protestantskih duhovnikov**. O'Connell je bil **vodja Irske stranke** v britanskem parlamentu. **Za irsko je dosegel več ugodnosti, nato si je začel prizadevati za Irsko avtonomijo**.

Leta 1840 je ustanovil **ZDRUŽENJE REPEAL**, ki se je zavzemalo za **samostojno Irsko državo**.

To nacionalno gibanje je naletelo na široko podporo Ircev. Kasneje se je gibanje razcepilo, O'Connell in njegovi pristaši so vztrajali pri **MIRNI POTI** za dosego Irske avtonomije.

RADIKALNI DEL pa se je preimenoval v organizacijo **MLADA IRSKA** in je zagovarjal dosego Irske avtonomije **S SILO!**